

New York-İstanbul hattında yaşayan sanatçı Elif Uras, içinde bulunduğumuz çağın belki de en büyük iki sorununa değiniyor; kadının var olma çabası ve tüketim kültürü. Atölyesindeydik.

RÖPORTAJ GÜNEŞ UYSALEFE FOTOĞRAF JASON RODGERS

SERAMİKTEN MESAJLAR

MOTHER AND CHILD, SIRALTI BOYA VE SERAMİK, 29 X 3 CM, 2014

Elif Uras, tarih içinde kadınlara biçilen edilgen rolü bilfiil eleştiren, değiştirmeye çalışan bir sanatçı. Hatta bunu yapmak için seçtiği aracı bile önyargıyla yaklaşıma açık; “*ev hanımlarının hobi kurslarında zaman öldürdüğü*” gözüyle küçümsenen seramik sanatı. Aslında bu bir yandan da ele aldığı diğer bir konuya dikkat çekiyor; üretmek mi, tüketmek mi? Eğitimini Amerika’da tamamlayan Uras, resim gibi farklı dallarda da kendini ifade ediyor ve sanatla uğraşanlar arasında dahi böyle ayrımcılıklar varken, o eserlerinde kapitalist sistemin ve cinsiyetçiliğin karşısında duran, sürrealist işler ortaya koyuyor. Seramikleri ilk bakışta klasik birer Çini çalışmasını andırırken, dikkatli baktığınızda vazo ve tabak gibi parçalar üzerinde geçen sahnelerin (tıpkı ofiste çalışan bir grup kadını konu alanda olduğu gibi) alışılmışın oldukça dışında olduğunu fark ediyorsunuz. Son olarak hamile bir kadının vücut formuna benzettiği çalışması MET Museum’un koleksiyonuna katılan Elif Uras’ı New York’taki atölyesinde, önümüzdeki sonbahar Galerist’te açılacak sergisine hazırlanırken yakaladık.

New York’taki atölyenizde buluştuk. Bize buradaki düzeninizden ve günlük rutininizden bahseder misiniz?

“Burası benim resim yaptığım yer. Üç yaşındaki oğlumu anaokuluna bıraktıktan sonra her gün düzenli bir şekilde çalışmak için buraya geliyorum. Çok hızlı çalışmıyorum, o nedenle bazı işler beni aylarca oyalıyor. Bunun dışında fırsat buldukça galeri ve müzelerdeki sergileri görmeye çalışıyorum.”

Tüketim kültürünü konu almanızda Amerika’daki sürecin bir etkisi olduğunu varsayabilir miyiz?

“Ben 80’lerde Türkiye’de geçirdiğimiz sürecin de bir etkisi olduğunu düşünüyorum. 80’li yıllar devlet kontrolündeki bir ekonomik düzenden neo-liberal global ekonomik sisteme geçişin başlangıcıydı. Raflarda yabancı mallar, markalar, tüketim kültürü hayatımıza bu sırada bir anda girdi. Gösteriş için harcama, sermaye ve rantın yükselişi, orta sınıfın yok

olması, gelir dağılımındaki çarpıklığın artışı bu yıllarda başladı. Amerika’dan çok farklı değil.”

Resim ve seramik gibi farklı araçlarla çalışıyorsunuz, bunlar arasında nasıl bir ilişki kuruyorsunuz?

“Seramik işlerimi resmin bir uzantısı olarak görüyorum. Seramik de resim gibi desen ve boyayla hareketleniyor, iki malzemede de aynı anlatısal, figüratif dili kullandığım için aralarındaki geçişler daha akışkan olabiliyor. Seramik işlerimle resimlerimi bir arada göstermek iki aracı arasındaki hiyerarşileri sorgulamak için de fırsat sağlıyor.”

İzmit’te seramik çalışmanız nasıl gelişti?

“Doğu ile Batı arasındaki kültürel melezleşmenin yansımalarını İzmit’te de gördüm. İzmit öyle bir yer ki, tarih boyunca Çin’den, İslam sanatından, Batı’dan etkilendi, daha sonra Batı’da da taklit edildi. Yeni vazo ve tabak formları yaratıp, desen ve resimlerimi seramik üzerinde görmek istedim. Evi çağrıştıran objeler, vazolar ve tabaklar genellikle dekoratif bulunurlar. Bu önyargıların dışına çıkmak istedim.”

Kadının toplum içindeki rolünü ironik bir şekilde dile getiren eserleriniz var. Kimisi alt metin olarak cinselliği, kimisi de anneliği çağrıştırıyor. Nasıl bir mesaj veriyorsunuz izleyiciye?

“Kişiselden toplumsala kadın olmak, anne olmak, ev hayatı

ORTADA:
POTTERY
MAKERS,
SIRALI BOYA
VE SERAMİK,
76 X 41 CM, 2014

New York-İstanbul hattında yaşıyorsunuz, bu iki şehri benzer ve ayrı kılan özellikler sizce neler?

“Her iki şehir de çokkültürlü, sanat, medya ve sermayenin merkezi. İstanbul da New York gibi 80’li yıllardan beri çok değişti. Burada da İstanbul gibi her köşede bir inşaat var şimdi, kiralar artıyor, Manhattan Adası yaratıcı sınıfın tutunamadığı ve sadece zenginlerin barınabileceği bir yer haline geliyor.”

Yakın geçmişte The Aldrich Museum of Contemporary Art’da bir kişisel serginiz oldu, burada sergilenen eserlerin çoğu yeni seramik işlerinizden oluşuyordu. Bize hikayelerini anlatır mısınız?

“Serginin ismini *Niceae* koydum. İznik’in Yunanca adı. Bu ismin mitolojik bir periden geldiğini öğrendiğimde, Niceae’yi antik çağlardan günümüze gelen zamansız bir kadın karakter olarak hayal ettim. Sergideki heykellerde ve duvarlara asılı tabaklarda seramik yapan, zeytin toplayan kadınları içeren anlatılar var. Bunlar Antik Yunan’dan bu yana aynı topraklarda süregelen işler ama bugün hem tarlada hem seramikte kadınlar ön planda. Kadını çağrıştıran formlar ve kadınların gündelik hayatından hikayeler anlatan resimlerle cinsiyet rollerindeki dönüşümü vurgulamak istedim. Bu sergi için vazo ve tabakların yanı sıra ilk defa seramik bir çeşme ve çini karolardan oluşan bir duvar resmi ürettim.”

Yeni projeleriniz?

“Eylül ayında İstanbul’da, Galerist’te yeni resimlerimden ve seramik eserlerimden oluşacak bir sergiye hazırlanıyorum.”

ve çalışma hayatındaki eşitsizlikler ve dengesizlikler bütün kadınlar gibi benim de gündemimde. Cinsellik de, annelik de kadını toplum tarafından hem olumlu hem de olumsuz şekilde tanımlıyor. Benim amacım mesaj vermek değil, daha çok ayna tutmak olmalı.”

Üretim sürecinizde İznik’in yerinden bahseder misiniz?

“Seramiklerimi İznik Vakfı’nın atölyelerinde, İznik’te üretiyorum, o nedenle genelde yazın belli aralıklarla oraya gitme fırsatım oluyor. Mekan harika, doğa büyüleyici, kullanılan malzemelerin lokal üretilmesi, İznik’in tarihi bir kültürel veri olarak değeri benim için önemli.”